

[SDPB] Wyznaczanie trasy

Dokumentacja końcowa projektu

Michał Aniserowicz, Jakub Turek

Temat projektu

Napisać aplikację wyznaczającą i porównującą trasę przejazdu na terenie Warszawy środkami komunikacji miejskiej i samochodem z opcją ustawienia godziny wyjścia z domu żeby zdążyć na czas. Aplikacja może być aplikacją mobilną lub przeznaczoną na komputer klasy PC.

Założenia

Temat został uszczegółowiony poniższymi założeniami:

- Aplikacja zaprojektowana w architekturze klient-serwer.
- Serwer posiada dwie odpowiedzialności:
 - Przechowuje dane.
 - Dostarcza logikę związaną z przeliczaniem tras.
- Klient jest aplikacją dostępową umożliwiającą wprowadzenie następujących danych:
 - Lokalizacja początkowa i docelowa (punkty na mapie).
 - Docelowy czas przyjazdu.
 - Przejazd komunikacją miejską lub samochodem.
- Klient na wyjściu prezentuje najszybszą trasę dla podanych danych wejściowych oraz godzinę wyjścia/wyjazdu, która pozwala zdążyć na czas.
- Dane nie są dostarczane z systemów zewnętrznych (np. *Google Maps*, *Jak dojadę*), ale składowane w bazie danych opracowanej w ramach projektu.
- Uproszczenie algorytmu wyznaczania trasy:
 - Założenie, że czas przejazdu tego samego odcinka drogi komunikacją miejską i samochodem jest identyczny.
 - Brak uwzględnienia informacji o godzinach przyjazdu środków komunikacji miejskiej na przystanki. Zakłada się, że czas wymagany na przesiadkę jest stały i jest parametrem algorytmu.

- Wyznaczana jest zawsze pojedyncza najszybsza trasa dla wybranego środka komunikacji.
- Jako punkt początkowy i końcowy wybierane są te lokalizacje spośród danych znajdujących się w bazie, które są najbliższe lokalizacjom wskazanym przez użytkownika.
- W przypadku wskazania komunikacji miejskiej jako środka transportu punktem początkowym i końcowym podróży są zawsze przystanki najbliższe wskazanym lokalizacjom. Nie jest uwzględniana możliwość dojścia do przystanku.

Model danych

W aplikacji został wykorzystany sieciowy model danych:

- Miasto jest opisane przy pomocy węzłów oraz łuków:
 - Współrzędne węzła (punkty) są opisane długością oraz szerokością geograficzną.
 - Węzły opisują różne lokalizacje miejskie: przystanki autobusowe, skrzyżowania, etc.
 - Łuki reprezentują połączenia drogowe pomiędzy węzłami. Są skierowane, więc można na nich opisać ruch jednokierunkowy.
 - Informacja o relacjach pomiędzy dwuwymiarowymi strukturami nie jest przechowywana.
- Nie ma ograniczeń odnośnie planarności sieci:
 - Testowy zbiór danych jest siecią planarną.
 - Aplikacja bez modyfikacji zadziała dla sieci nieplanarnych (tunele, przejazdy wielokondygnacyjne).

Reprezentacja logiczna modelu danych

Relacyjny model baz danych nie jest dobrze przystosowany do opisu modelu sieciowego. Informacje o strukturze grafowej można przechowywać na dwa sposoby:

- W postaci znormalizowanych tabel - osobne tabele dla wierzchołków i krawędzi.
- W postaci zdenormalizowanych tabel - rekord tabeli zawiera pełną informację o węźle i wszystkich połączonych z nim węzłach (wejściowych i wyjściowych). Węzły wyjściowe i wejściowe przechowywane są w postaci dwóch osobnych list.

W przypadku drugiego podejścia problemem jest przechowywanie informacji o koszcie danej krawędzi. Wymaga ona opakowania informacji w słownikową strukturę danych, co z kolei uniemożliwia wykonywanie zapytań języka SQL. Alternatywą może być przechowywanie tylko informacji o ścieżkach. Przy tym podejściu każdy rekord zawiera pełne

informacje o węźle początkowym i końcowym. Jest to jednak duży narzut pamięciowy, gdyż informacja o każdym węźle jest przechowywana n razy, gdzie n to stopień danego węzła.

Algorytm wyszukiwania połączeń w sieci wymaga dokonania wielu złączeń. Przykładowo dla postaci znormalizowanej, po wejściu do każdego węzła musimy najpierw pobrać informację o łukach, które ten węzeł tworzy, a następnie pobrać informacje o połączonych z nim węzłach. Jeżeli na etapie oszacowania kosztu potrzebna jest informacja o węzłach poprzedzających, wtedy wykonywane będą kolejne złączenia. Jest to istotny narzut obliczeniowy. Zakładając, że w ramach modelu danych będzie ujęte wiele typów relacji problem potęguje się.

Opisany w powyższym akapicie narzut nie wyklucza wykorzystania relacyjnej bazy danych do rozwiązania zadanego problemu. Autorzy projektu postanowili jednak skorzystać z innego podejścia i wykorzystać bazy danych o reprezentacji logicznej lepiej nadającej się do modelowania dziedziny problemu.

Interesującą alternatywę zapewnia ruch **Not Only SQL**, a konkretnie jego podzbiór - grafowe bazy danych. Ich logiczny model danych jest spójny z sieciowym modelem struktury miasta, dlatego bardzo dobrze nadają się do rozwiązania postawionego problemu. Jednym z najbardziej dojrzałych projektów grafowych baz danych jest **Neo4j** (<http://www.neo4j.org>). Zaletą tej bazy w kontekście tematyki przestrzennych baz danych jest posiadanie warstwy abstrakcji do obliczeń przestrzennych - **Neo4j Spatial**. Ze względu na wymienione zalety i odpowiedniość struktury do dziedziny problemu, do implementacji projektu autorzy skorzystali właśnie z tej bazy danych.

Schemat modelu danych miasta

Wykorzystany model danych został schematycznie przedstawiony na rysunku 1.

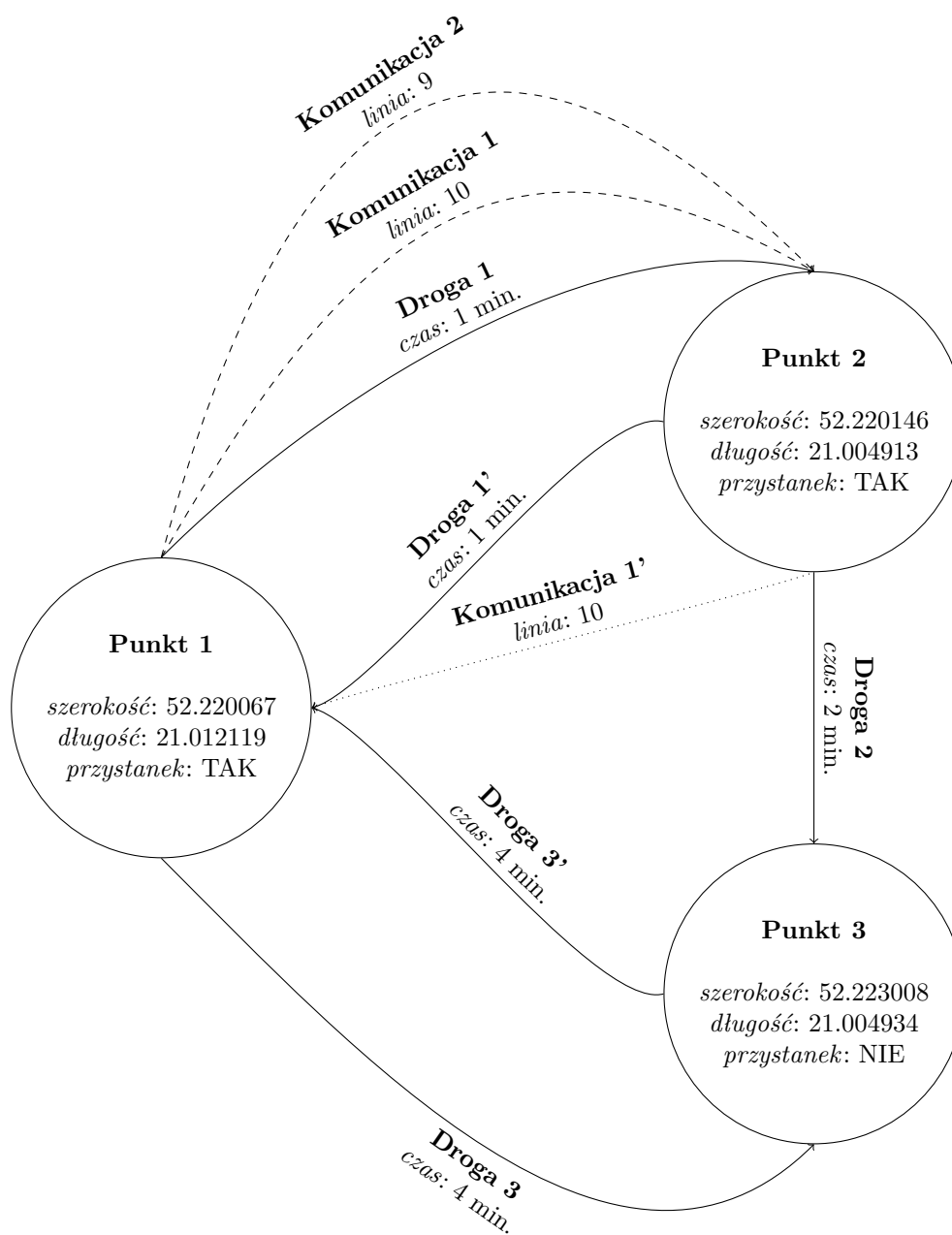
Architektura aplikacji

Aplikacja została zaprojektowana w architekturze klient-serwer. Szczegółowy schemat architektury przedstawia rysunek 2.

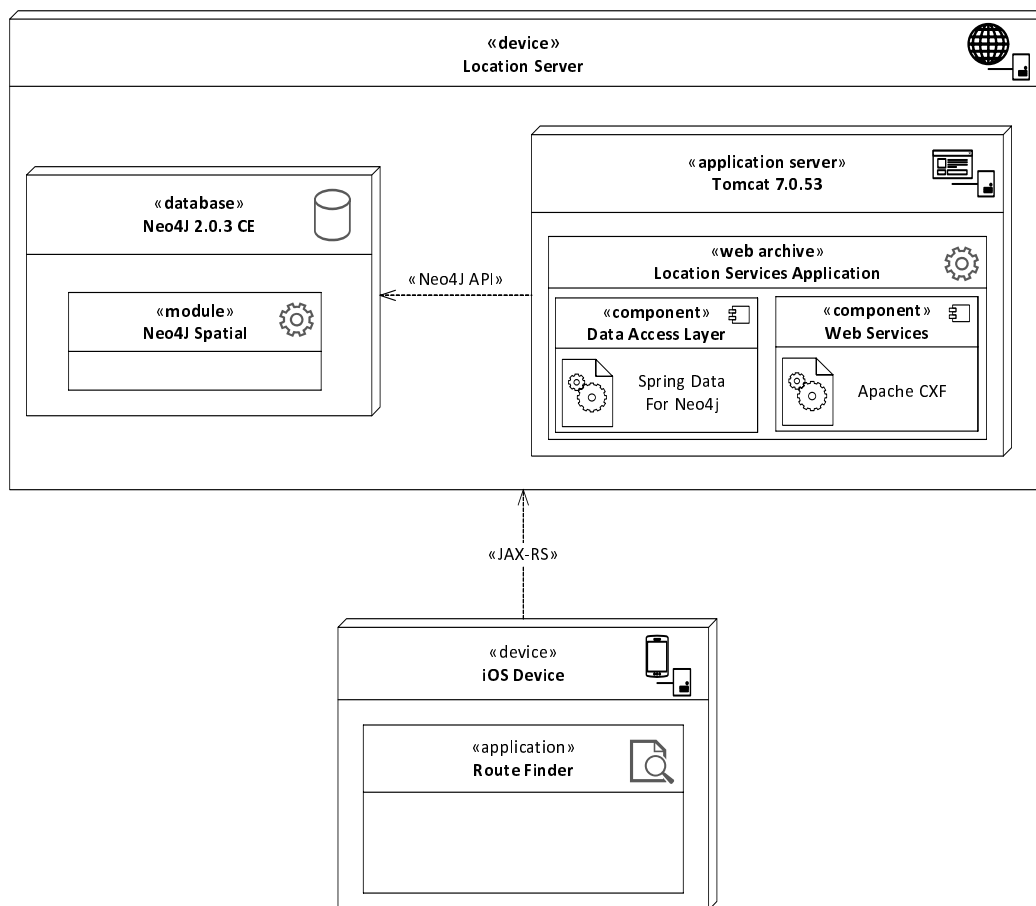
Budowanie i uruchamianie aplikacji

Moduł serwerowy oraz kliencki aplikacji budowane są osobno. Część serwerowa jest budowana przy użyciu aplikacji Maven (<http://maven.apache.org>). Uruchomienie polecenia **mvn clean install** w ścieżce projektu spowoduje ściągnięcie wszystkich zależności, uruchomienie testów jednostkowych oraz integracyjnych, a także wygenerowanie pliku web-archive (**.war**), który następnie trzeba *zdeployować* na serwer aplikacji Java.

Budowanie aplikacji klienckiej jest realizowane przy pomocy menadżera zależności CocoaPods (<http://cocoapods.org>). Uruchomienie polecenia **pod install** w podfolderze z klientem spowoduje ściągnięcie wszystkich zależności oraz wygenerowanie pliku projektu programu Xcode, za pomocą którego można skompilować i wyeksportować aplikację.

Rysunek 1: Schematyczne przedstawienie modelu danych miasta.

Rysunek 2: Schemat architektury aplikacji.